

Література:

1. Гришкова Р. О. Методика навчання англійської мови за професійним спрямуванням студентів нефілологічних спеціальностей : Навч. посібник / Р. О. Гришкова. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. – 220 с.
2. Заболотська О. О. Методика викладання іноземних мов у ВНЗ / О. О. Заболотська. – Херсон : Айлант, 2010. – 288 с.
3. Тарнопольський О. Б. Методика обучения английскому языку для делового общения / О. Б. Тарнопольский, С. П. Кожушко. – К. : Ленвіт, 2004. – 192 с.
4. Тарнопольський О. Б. Стандарти комунікативної поведінки у США : Навч. посібник / О. Б. Тарнопольський, Н. К. Скляренко. – Київ : Видавничий центр КДІУ, 2000. – 175 с.
5. Мартинова Р. Ю. Цілісна загальнодидактична модель змісту навчання іноземних мов : Монографія / Р. Ю. Мартинова. – К. : Вища шк., 2004. – 454 с.
6. Самойленко Н. Б. Міжкультурна компетентність майбутніх фахівців гуманітарного профілю : Монографія / Н. Б. Самойленко. – Севастополь : Рібест, 2013. – 412 с.

УДК 378.09:37

Ю. Г. Безвін,

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, м. Суми

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ У КОНТЕКСТІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У статті здійснено огляд та аналіз наукових джерел, що в етимологічному та семантичному аспекті розглядають поняття «соціокультурної компетентності» майбутнього викладача іноземних мов.

Ключові слова: соціокультурна компетентність у підготовці викладачів іноземних мов.

FORMING SOCIO-CULTURAL COMPETENCE OF FUTURE UNIVERSITY TEACHERS OF FOREIGN LANGUAGES IN THE CONTEXT OF SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH

The article provides an overview and analysis of scientific sources, which consider the concept of «social competence» of the future University teachers of foreign languages in the etymological and semantic aspects.

The basis of forming the socio-cultural competence of the future foreign languages University teacher is the principle of «dialogue of cultures», which forms the theoretical idea for educating the foreign languages teachers. Based on the theoretical background research of the studies of scientists, it is found out that socio-cultural competence is rooted at social competence, which is in itself, defined as an ability to apply the social knowledge and acquired skills and competence productively and effectively in order to build a successful system of formal and informal social networks and relations, which enable adaptation to the system of social relations and self-realization. The article gives the definition of the socio-cultural competence by a famous researcher V.V. Saphonova, who was the first to develop the conception of socio-cultural approach in foreign language teaching.

Key words: socio-cultural competence in the preparation of future University teachers of foreign languages.

ФОРМИРОВАНИЕ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В КОНТЕКСТЕ НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ

В статье сделан обзор и анализ научных источников, которые в этимологическом и семантическом аспекте рассматривают понятие «социокультурной компетентности» будущего преподавателя иностранных языков.

Ключевые слова: социокультурная компетентность в подготовке преподавателей иностранных языков.

Поняття соціокультурної компетентності тісно пов'язане з соціальною компетентністю і найбільш вірогідно саме з неї має своє семантичне походження.

Розуміння поняття соціальної компетентності вітчизняні та зарубіжні вчені підходять по-різному. Одні автори, визнаючи соціальну компетентність, віддають перевагу соціальним знанням, інші – умінням і виробленням різних поведінкових ситуацій, треті вважають важливим доповнити необхідні знання та вміння цілком певними психологічними якостями і здібностями. Ряд авторів у змісті соціальної компетентності на передній план висувують певні властивості особистості.

Мета статі полягає у здійсненні огляду та аналізі найбільш відомих наукових джерел, що в етимологічному та семантичному аспекті розглядають поняття «соціокультурної компетентності» майбутнього викладача іноземних мов.

Отже, частина авторів, визначаючи соціальну компетентність, віддають перевагу соціальним знанням, умінням і навичкам.

Розглянемо декілька тлумачень російських дослідників, які на наш погляд мають найбільш логічні визначення. Так, Д. А. Почебут розуміє соціальну компетентність як здатність до конструктивного використання соціальних знань, умінь і навичок для успішного створення системи формальних і неформальних соціальних зв'язків, що забезпечують цих адаптацію і самореалізацію в системі соціальних взаємин [1].

Подібної точки зору дотримується Г. Е. Білицька, на думку якої, поняття «соціальна компетентність» концептуалізує вищий рівень соціальної активності особистості – освоєння і розвитку соціальної дійсності, що досягається в процесі діяльності, поведінки, спілкування, споглядання, тощо [2].

Інші автори віддають перевагу освоєнню умінь і виробленні різних поведінкових сценаріїв. Так, Куніцина В.М. визначає соціальну компетентність як систему знань про соціальну дійсність і про себе, систему складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях, що дозволяють швидко і адекватно адаптуватися, приймати рішення найкращим чином. Соціальна компетентність трактується нею як оперативне поняття, яке має тимчасові, історичні рамки [3].

Сивкова Г. І. розглядає соціальну компетентність як наявність впевненої поведінки, яка реалізується різними автоматизованими навичками, що дозволяють людині гнучко змінювати свою поведінку залежно від ситуації, що складається. Ще більш виразно ця думка виражена Ромека В. Г., котрий включає до складу соціальної компетентності можливості гнучко змінювати стратегію поведінки людини з урахуванням вузького і широкого контекстів його діяльності [4].

Можна виділити ще одну позицію російських авторів до розуміння соціальної компетентності, яка полягає в тому, що вони вважають важливим доповнити необхідні знання та вміння цілком певними психологічними якостями і здібностями. Так, в дисертаційному дослідженні Коблянської Є.В. соціальна компетентність розглядається як розуміння відносини «я – суспільство», як уміння вибрати в своїй діяльності правильні соціальні орієнтири, вміння організувати свою діяльність у відповідності до цих орієнтирів [5].

Є. М. Єфімова соціальну компетентність вважає невід'ємною складовою, основою процесу соціалізації особистості і розуміє її як соціальну активність, готовність до змін, до самовизначення, а також як сукупність особистісних якостей людини, що дозволяють йому вільно орієнтуватися в динамічно змінній соціокультурному середовищі [6].

Н. А. Рототаєва у своєму дисертаційному дослідженні доводить, що соціальна компетентність – це інтегративне поняття, яке відображає можливості суб'єкта юнацького віку усвідомлювати взаємопов'язані процеси професіоналізації, соціальної адаптації та особистісного самовизначення, в які він виявляється занурений, і доцільно керувати ними [7].

У результаті різнобічних підходів до визначення поняття соціальної та соціокультурної компетентності у російських енциклопедичних виданнях це поняття в основному має тотожний характер.

Так, «Новий словник методичних термінів і понять (теорія та практика навчання мовам)», що розміщений у соціальних мережах (Академик, <http://dic.academic.ru/>) визначає поняття соціокультурної компетентності як сукупність знань про країну досліджуваної мови, національно-культурних особливостей соціального та мовної поведінки носіїв мови і здатність користуватися такими знаннями в процесі спілкування, дотримуючись звичаїв, правил поведінки, норм етикету, соціальних умов і стереотипам поведінки носіїв мови. Соціокультурна компетентність має структуру, у яку входять такі компоненти:

а) соціокультурні знання (відомості про країну досліджуваної мови, духовних цінностях і культурних традиціях, особливостях національного менталітету);

б) досвід спілкування (вибір прийняттого стилю спілкування, вірна трактування явищ іншомовної культури);

в) особистісне ставлення до фактів іншомовної культури (у т. ч. здатність долати і вирішувати соціокультурні конфлікти при спілкуванні);

г) володіння способами застосування мови – правильне вживання соціально маркованих мовних одиниць у мовленні в різних сферах міжкультурного спілкування, сприйнятливості до подібності та відмінності між рідними і іншомовними соціокультурними явищами.

Це визначення було сформульовано на підставі наукових висновків, здійснених відомою російською дослідницею, професором В. В. Сафоновною, яка стала першим розробником концепції соціокультурного підходу у навчанні іноземних мов [8]. Що стосується вітчизняних досліджень, то серед найбільш вагомих слід відзначити дисертаційні дослідження С. О. Шехавцової, у якому теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови у позанавчальній діяльності університету на підставі компетентнісного підходу. Визначено суть і структуру даної компетентності, складовими якої є лінгвокультурна, соціолінгвістична, етнопсихологічна та комунікативна компетентність [9].

У дослідженні Білоцерківської Н.Г. висвітлено поняття «соціокультурна компетентність майбутнього вчителя» як інтегративного особистісного утворення майбутнього вчителя, сукупність знань, умінь і якостей, що забезпечують ефективну соціокультурну діяльність. Визначено взаємопов'язані структурні компетентності – когнітивний, процесуально-діяльнісний, особистісно спрямований. Теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено технологію формування соціокультурної компетентності в процесі вивчення гуманітарних дисциплін [10].

Дисертаційне дослідження Колодько Т.М. присвячено теоретичному обґрунтуванню умов формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземних мов у процесі професійної підготовки у вищій школі на підставі використання системного та комунікативно-діяльнісного підходів. Уточнено зміст поняття «соціокультурна компетентність майбутніх учителів іноземних мов» відповідно до загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти та комунікативного методу навчання іноземних мов [11].

Робота С. А. Мельник присвячена визначенню сутності понять «компетентність», «загальнокультурна компетентність» як інтегроване новоутворення особистості, які є «результатом засвоєння нею системи знань про світ культури, відповідних умінь, цінностей, ставлень, сформованості певних морально-особистісних якостей, що дозволяє їй правильно визначати роль культури в житті сучасної людини, адекватно орієнтуватися в її продуктах, а також узгоджувати свою поведінку з моральними нормами й культурними цінностями» [12, с. 6].

Дослідження С. В. Мунтян розкриває сутність поняття «соціокультурна компетентність» у шкільній лінгводидактиці. Визначає зміст навчання діалогічного мовлення та розвитку соціокультурної компетентності, у тому числі критерії та рівні сформованості діалогічного мовлення на соціокультурній основі учнів VI, VII класів [13, с. 10].

У дисертаційному дослідженні М. Т. Левочки висвітлено зміст понять «компетенція», «компетентність», «професійна компетентність», «економічна компетентність», які становлять теоретико-методологічне підґрунтя концептуальної моделі професійної компетентності фахівців економічної галузі [14].

Дослідження С. В. Івашньої розкрито сутність і співвідношення понять «компетенція», «компетентність», «готовність» і «методична компетентність вчителя іноземної мови початкової школи». Розкрито особливості структури даної компетентності, її співвідношення з готовністю вчителя іноземної мови до навчальної діяльності за умов початкової школи, визначено критерії та показники рівнів методичної компетентності й окремих її складових [15].

У фундаментальному дослідженні Р. О. Гришкової уточнено дефініцію «іншомовна соціокультурна компетентність» та введено поняття «компаративна технологія», «соціокультурна пам'ять». Розроблено модель формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей у процесі фахової підготовки [16].

Дослідження А. П. Хом'як розкриває суть і структурну будову поняття «комунікативна компетентність». Визначає психолого-педагогічні умови та шляхи використання потенціалу предметів гуманітарного циклу в формуванні комунікативної компетентності [17].

У дисертації О. В. Касаткіної розкрито психологічний зміст категорії «комунікативна компетентність», яка трактується як багатоякісна інтегральна психологічна якість, сформовано на базі поєднання комунікативних умінь та емпатії [18].

Л. Л. Смірнова у своєму дослідженні розглядає зовнішні та внутрішні передумови розвитку соціокультурної компетентності польського фахівця. Визначено концептуальні основи соціокультурної компетентності польського вчителя іноземної мови. Досліджено теоретичні засади, зміст, форми та методи організації процесу формування соціокультурної компетентності польського вчителя іноземної мови [19].

А. В. Матюшина у своєму дослідженні виявляє та аналізує соціокультурну роль мас-медіа у сучасному комунікативному дискурсі. Ґрунтуючись на українських політичних і соціальних реаліях, у її роботі досліджено аспект формування громадянського демократичного суспільства. На підставі аналізу поняття «комунікація» в соціології, політології, культурології та психології з використанням міждисциплінарного підходу виявлено нові межі його соціокультурної ролі [20].

У дослідженні В. О. Калініна визначено сутність професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови, її зміст та структуру, яка включає п'ять компонентів: цілемотиваційний (цілі, мотиви, потреби), змістовий (професійно зна-

чущі знання), операційно-діяльнісний (навички та вміння), особистісний (якості та здібності), рефлексивний (самооцінка, самоаналіз, самовдосконалення). Встановлено, що ключовою складовою професійної компетентності майбутнього вчителя у контексті нової мовної політики є соціокультурна компетентність, уточнено структуру її компонентів [21].

Серед наукових праць загальнонаукового значення, у яких у різній мірі розглядається та уточнюється поняття «компетентності», «професійної компетентності» і, зокрема, «соціокультурної компетентності» у різних педагогічних галузях слід відзначити наукові розвідки та доробки Т. М. Фоменко [22], О. В. Бирюк [23], В.О. Калініна [24], Г. О. Фуклевої [25], Т. В. Мельник [26], О. В. Квасник [27], Г. М. Чистякова [28] та ін.

У їхніх роботах у етимологічному та семантичному аспектах розглядаються питання формування понятійно-глумачного характеру поняття «соціокультурна компетентність» як такого, що поєднує в собі характеристики, що найбільш ефективно впливають на формування, насамперед, особистості, а потім фахівця.

Висновок. На основі вище викладеного огляду найбільш значущих наукових джерел слід зазначити, що в основі формування соціокультурної компетентності майбутнього фахівця, пов'язаною з учительською професією і, зокрема, з іноземними мовами, найважливішим компонентом у формуванні цієї якості виступає принцип «діалогу культур», що складає основну теоретичну ідею, на якій базується процес підготовки майбутнього фахівця.

Таким чином, структуру соціокультурної компетентності, яка найбільш оптимально відображає загальний або узагальнений концепт, можна представити такою уніфікованою схемою:

Структура соціокультурної компетентності			
Лінгво-країнознавчий компонент	Культурологічний компонент	Соціо-лінгвістичний компонент	Соціально-психологічний компонент
Лексика з соціально-культурною семантикою	Соціокультурний, історико-культурний, етнокультурний фон	Мовні особливості соціальних груп	Національно специфічні моделі поведінки

Література:

1. Почебут Д. А. Туристический подход как средство развития социальной компетентности студентов в вузе : Автореф дис ... кандидата педагогических наук : 13.00.08 / Д. А. Почебут / Юж.-Ур. гос. ун-т, 2011. – 21 с.
2. Белицкая Г. Э. Личностная модель ценностных ориентаций / Г. Э. Белицкая // Проблема субъекта в психологической науке. – М. : Изд-во «Академический проект», – 2000. – С. 227–234.
3. Куницина В. Н. Социальный интеллект и социальная компетентность / В. Н. Куницина // Ананьев Б. Г. и ленинградская школа в развитии современной психологии : тез. докл. научно-практической конференции. – СПб., 1995.
4. Сивкова Г. И. Этот созидательный конфликт / Г. Сивкова // Новый персонал. – 2004. – № 6. – С. 30–34; Ромек В. Г. Психологические особенности уверенной в себе личности // Социальная психология личности в вопросах и ответах : учеб. пособие / под ред. проф. В. А. Лабунской. – М. : Гардарики, 2000.
5. Коблянская Е. Г. Психологические аспекты социальной компетентности : Психологические аспекты социальной компетентности : Автореф. дис. ... канд. психол. наук, 19.00.05 / Е. Г. Коблянская. – СПб. : СПбГУ 1995. – 21 с.
6. Ефимова Е. М. Модель системы формирования социальной устойчивости личности в условиях высшего образования / Е. М. Ефимова // Вестник Томского государственного педагогического университета. – № 3 (144) / 2014. – С. 110–115.
7. Роготаева Н. А. Психологические условия развития социальной компетентности в юношеском возрасте : Автореф. дис ... кандидата психологических наук : 19.00.13 / Н. А. Роготаева. – Москва, 2002. – 21 с.
8. Сафонова В. В. Социокультурный подход к обучению иностранному языку как специальности: Дис... д-ра педагогических наук : 13.00.02 / Московский институт развития образовательных систем, 1992. – 528 с.
9. Шехавцова С. О. Формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови у позанавчальній діяльності університету: автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / С. О. Шехавцова ; Луган. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – Луганськ, 2009. – 20 с.
10. Білоцерківська Н. Г. Формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін: автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / Н. Г. Білоцерківська ; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2009. – 20 с.
11. Формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах: Автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / Т.М. Колодько ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2005. – 20 с.
12. Мельник С.А. Интегрированный урок как засіб формування майбутніх фахівців економічної галузі учнів основної школи: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09 / С. А. Мельник ; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2010. – 20 с.
13. Мунтян С. В. Методика розвитку діалогічного мовлення у процесі реалізації соціокультурної змістової лінії в 6–7 класах: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / С. В. Мунтян ; Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2011. – 23 с.
14. Левочко М. Т. Наступність у професійній підготовці майбутніх фахівців економічної галузі в системі «коледж – університет»: автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / М. Т. Левочко ; Ін-т вищ. освіти АПН України. – К., 2010. – С. 21.
15. Івашнюва С. В. Організаційно-педагогічні засади вдосконалення методичної компетентності вчителів іноземної мови початкової школи: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / С. В. Івашнюва ; Ун-т менедж. освіти НАПН України. – К., 2010. – 20 с.
16. Гришкова Р. О. Педагогічні засади формування іншомовної соціокультурної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей у процесі фахової підготовки: автореф. дис... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Р. О. Гришкова ; Ін-т вищ. освіти АПН України. – К., 2007. – 36 с.
17. Хом'як А. П. Педагогічні технології формування комунікативної компетентності старшокласників у процесі вивчення предметів гуманітарного циклу: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09 / А. П. Хом'як ; Ін-т педагогіки НАПН України. – К., 2010. – 20 с.
18. Касаткіна О. В. Психолого-педагогічні основи розвитку комунікативної компетентності студентів (на прикладі вивчення англійської мови): Автореф. дис... канд. психол. наук : 19.00.07 / О. В. Касаткіна ; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаніка. – Івано-Франківськ, 2007. – 20 с.
19. Смірнова Л. Л. Соціокультурна компетентність у структурі підготовки учителів іноземної мови в Польщі: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Л. Л. Смірнова ; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2010. – 20 с.
20. Матюшина А. В. Соціокультурна роль мас-медіа у формуванні громадянського суспільства в Україні: комунікативний дискурс: автореф. дис... канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.01 / А. В. Матюшина ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т журналістики. – К., 2009. – 15 с.
21. Калінін В. О. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови засобами діалогу культур: Автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / В. О. Калінін ; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка. – Житомир, 2005. – 20 с.
22. Фоменко Т. М. Визначення поняття «соціокультурна компетентність» у сучасній парадигмі вищої освіти / Т. М. Фоменко // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. – 2014. – Вип. 42. – С. 149–156.
23. Бирюк О. В. Формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів засобами англійських публіцистичних текстів / О. В. Бирюк // Вісник Житомир. пед. ун-ту. – 2003. – № 12. – С. 157–159.

24. Калінін В. О. Особливості формування соціокультурної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови у процесі професійно-педагогічної підготовки / В. О. Калінін // Вісник Житомир. пед. ун-ту. – 2003. – № 12. – С. 154–156.
25. Фуклева Г. О. Особливості професійної компетентності вчителя іноземної мови / Г. О. Фуклева // Вісник ЛНПУ імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки. – 2005. – № 7. – С. 230–234.
26. Мельник Т. Соціокультурна компетентність майбутнього словесника крізь призму суміжних наук / Т. Мельник // Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка. Педагогічні науки. – 2010. – № 22 (209). – Частина 1. – Луганськ: Вид-во ЛНУ ім. Тараса Шевченка. – 151 с.
27. Квасник О. В. Соціокультурна компетентність як провідний чинник адаптації майбутнього інженера у професійній сфері / О. В. Квасник // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія: Науково-практичний журнал. – Нац. техн. ун-т «Харк. політехнічний ін-т»; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – Харків, 2000. – С. 115–121.
28. Чистякова Г. М. До питань щодо формування соціокультурної компетенції в іноземних студентів-нефілологів на базі наукового стилю / Г. М. Чистякова // Сучасна україністика: наукові парадигми мови, історії, філософії: зб. ст. III Міжнар. наук. конф., 17-19 трав. 2012 р. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ХНЕУ. – Х.: ХНЕУ, 2012. – С. 442–446.

УДК 378.881.111.1 +372.147

Т. П. Бесараб,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

ОРГАНІЗАЦІЯ АКТИВНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглянуто як досягти більшої ефективності на заняттях з англійської мови у ВНЗ та мотивувати студентів до більшої активності та співпраці з викладачем. Подано декілька моделей завдань, за допомогою яких можна урізноманітнити навчальний процес, зробити заняття більш цікавими та заохотити студентів приймати в них активну участь. Виявлені та систематизовані фактори, які впливають на організацію активної роботи студентів на заняттях з англійської мови. У роботі зосереджено увагу на факторах, які впливають на ефективну співпрацю викладача та студентів, а також що і як повинні вміти студенти ВНЗ.

Ключові слова: активна участь, мотивація, мета, ефективний спосіб.

THE MEANS OF STUDENTS ACTIVE PARTICIPATION IN THE ENGLISH LANGUAGE LESSONS.

The article deals with the methods of achieving effectiveness while teaching English language and means of motivating students to participate in the lesson. Some activities with the help of which lessons can be more interesting are considered. Techniques influencing student activity are arranged according to a system. In the article attention is concentrated on students and teacher cooperation. Emphasized the importance of gaining skills by students. They must take active part in various discussions, have their own opinion, have the ability to explain the material to the group mates, be motivated to study and increase their level, respect their teachers and work by themselves. It is considered how to spice up lessons and some tasks for English lessons are given. It is concluded that students who want to study well and have chosen their future profession by themselves are more motivated than students who were forced to study by their parents. It is proved that when teacher divides class into a few groups and lets them teach each other and revise material for test together students have better results. They have an opportunity to ask each other different questions without being afraid of looking stupid. Also when students explain material to their group mates they understand how it is difficult to be a teacher that also stimulates them for cooperation.

Key words: active participation, motivation, aim, effective methods.

ОРГАНИЗАЦИЯ АКТИВНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ НА ЗАНЯТИЯХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА.

В статье рассмотрены способы как достичь большей эффективности на занятиях по английскому языку в вузах и как мотивировать студентов к большей активности и сотрудничеству с преподавателем. Подано несколько моделей задач, с помощью которых можно разнообразить учебный процесс, сделать занятия более интересными и поощрить студентов принимать в них активное участие. Вывявлены и систематизированы факторы, влияющие на организацию активной работы студентов на занятиях по английскому языку. В работе сосредоточено внимание на факторах, которые влияют на эффективное сотрудничество преподавателя и студентов, а также как должны уметь работать студенты вузов.

Ключевые слова: активное участие, мотивация, цель, эффективный способ.

Необхідність вивчення іноземної мови у сучасному світі є завданням викладачів ВНЗ. Робота викладача з удосконалення учбового процесу у ВНЗ є досить складною. Перед викладачем постає багато проблем та задач і найголовніша з задач – підвищення ефективності заняття.

Необхідність визначення як мотивувати студентів до співпраці з викладачем та таким чином підвищити ефективність заняття зумовлює **актуальність** теми.

Метою роботи є виявлення та систематизація факторів, які впливають на організацію активної роботи студентів на заняттях з англійської мови.

Одна з проблем, з якою зустрічається кожен викладач – відсутність взаємодії зі студентами групи. Кожен викладач прагне, щоб його студенти приймали активну участь в його заняттях, засвоїли підібраний їм матеріал згідно розробленого викладачем плану. Однак, іноді виникають ситуації, коли студенти поведуться апатично, реагують мляво й викладачу не вдається «розхитати» групу і, як наслідок, мета заняття залишається не досягнутою. Як же уникнути таких ситуацій та мотивувати студентів бути більш активними? Для того, щоб відповісти на це запитання викладач повинен зрозуміти проблеми групи, як їх вирішити та як зробити більш різноманітними свої заняття, зробити їх настільки цікавими, щоб у студентів виникло бажання приймати в них активну участь. Можливо їм просто нецікаво, оскільки одна та сама інформація повторюється багато разів. Викладач може робити це свідомо з метою підготовки групи до тесту або якщо частина групи не засвоїла цю інформацію. Тим не менш, просто повторюючи одне й те саме викладач не досягне своєї мети – він просто не зможе привернути увагу студентів. У даному випадку необхідно зрозуміти, яку частину інформації вони все ж таки засвоїли. Для цього студентам можна ставити питання за цією темою та записувати їх відповіді на дошці. Це може робити як викладач, так і студенти, які можуть виходити до дошки по черзі. Це змусить їх поміркувати над матеріалом, а лаконічність записаних відповідей допоможе систематизувати їх знання [1, с. 24].

Викладач повинен пам'ятати, що студентам нецікаво просто зубрити нову лексику. Для того, щоб мотивувати студентів до більш плідної праці необхідно їх зацікавити. Для цього викладач може підібрати якісь картинки і попросити